

Konačna objava
travanj 2023.

Odbor za međunarodne etičke standarde za računovođe®

Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom

IESBA

**International
Ethics Standards
Board for Accountants®**

PIOB certifikat

IESBA teksta "Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom"

Odbor za javni nadzor (PIOB) nadgledao je proces utvrđivanja standarda tijekom cijelog procesa izrade Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom (Standard), Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA).

Preporuke i pitanja od javnog interesa koja je PIOB postavio i koja su dostavljena IESBA-i tijekom procesa utvrđivanja standarda, dostupni su na internetskoj stranici PIOB-a.

IESBA je dao pisanu izjavu da je Standard razvijen u skladu s dogovorenim procesom i da je usklađen s javnim interesom iskazanim u konceptima i načelima Okvira javnog interesa (PIF), koji je implementiran u proces utvrđivanja standarda, a koji je dostupan na internetskoj stranici PIOB-a¹.

PIOB smatra da je Standard razvijen na način koji je dosljedan s dogovorenim procesom. PIOB također smatra da Standard uvažava javni interes koji je iskazan u konceptima i načelima PIF-a.

---

¹ https://ipiob.org/wp-content/uploads/2021/11/2020_15th-Anniversary.pdf

International
Ethics Standards
Board for Accountants®

Ovaj je dokument izradio i odobrio [Odbor za međunarodne etičke standarde za računovođe](#)® (IESBA).®

O IESBA

IESBA je neovisni globalni odbor za donošenje standarda. Misija IESBA-e je služiti javnom interesu donošenjem etičkih standarda, uključujući zahtjeve za neovisnost revizora, kojima se nastoji podići ljestvicu za etičko ponašanje i praksu za sve profesionalne računovođe kroz robustan, globalno primjenjiv [Međunarodni kodeks etike za profesionalne računovođe \(uključujući Međunarodne standarde neovisnosti\)](#) (Kodeks).

IESBA vjeruje da jedinstveni set visokokvalitetnih etičkih standarda poboljšava kvalitetu i dosljednost usluga koje pružaju profesionalni računovođe, čime se doprinosi povjerenju javnosti u računovodstvenu profesiju. IESBA donosi svoje standarde u javnom interesu uz savjete IESBA [Konzultativne savjetodavne grupe](#) (CAG) i pod nadzorom [Odbora za javni nadzor](#) (PIOB).

Strukture i procese koji podržavaju poslovanje IESBA-e podupire Međunarodna zaklada za etiku i reviziju™ (IFEA).™

Autorska prava © travanj 2023. ima Međunarodna federacija računovođa (IFAC). Informacije o autorskim pravima, zaštitnim znakovima i dozvolama potražite na [stranici 41](#).

PROMJENE KODEKSA POVEZANE S TEHNOLOGIJOM

SADRŽAJ

ČISTA VERZIJA

PODODJELJAK 113. – PROFESIONALNA KOMPETENTNOST I DUŽNA PAŽNJA	5
PODODJELJAK 114. – POVJERLJIVOST	5
ODJELJAK 120.	7
ODJELJAK 200.	11
ODJELJAK 220.	13
ODJELJAK 260.	15
ODJELJAK 300.	16
ODJELJAK 320.	20
ODJELJAK 360.	22
ODJELJAK 400.	24
ODJELJAK 520.	25
ODJELJAK 600.	26
PODODJELJAK 601. – RAČUNOVODSTVENE I KNJIGOVODSTVENE USLUGE	29
PODODJELJAK 606. – USLUGE U VEZI SA SUSTAVIMA INFORMATIČKE TEHNOLOGIJE	30
ODJELJAK 900.	33
ODJELJAK 920.	35
ODJELJAK 950.	36
POJMOVNIK, UKLJUČUJUĆI POPISE KRATICA	39
DATUM STUPANJA NA SNAGU	40

Promjene se odnose na izdanje Kodeksa iz 2022., uključujući odobrene promjene koje još nisu na snazi od prosinca 2022. a odnose se na: *Definicije uvrštenog subjekta i subjekta od javnog interesa i Definicije angažiranog tima i revizija grupa.*

ČISTA VERZIJA

DIO 1 – PRIDRŽAVANJE KODEKSA, TEMELJNA NAČELA I KONCEPTUALNI OKVIR

...

ODJELJAK 110. – TEMELJNA NAČELA

...

PODODJELJAK 113. – PROFESIONALNA KOMPETENTNOST I DUŽNA PAŽNJA

- Z113.1.** Profesionalni računovođa mora se pridržavati načela profesionalne kompetentnosti i dužne pažnje koje zahtijeva:
- (a) stjecanje i održavanje razine profesionalnog znanja i vještina koja je potrebna da bi klijent ili poslodavna organizacija dobili kompetentnu profesionalnu uslugu utemeljenu na važećim stručnim i profesionalnim standardima, te relevantnim propisima; i
  - (b) pažljivo obavljanje svojih poslova u skladu s primjenjivim stručnim i profesionalnim standardima.
- 113.1 P1. Pružanje usluga klijentima i poslodavnim organizacijama s profesionalnom kompetentnošću zahtijeva ispravnu prosudbu u primjeni stručnog znanja i vještina pri obavljanju profesionalnih aktivnosti.
- 113.1. P2. Potrebna znanja i vještine za profesionalnu aktivnost ovise o vrsti aktivnosti koja se obavlja. Npr. povrh primjene bilo kojeg tehničkog znanja relevantnog za profesionalnu aktivnost, međuljudske, komunikacijske i organizacijske vještine olakšavaju interakciju profesionalnog računovođe sa subjektima i pojedincima s kojima računovođa ima interakciju.
- 113.1. P3. Održavanje profesionalne kompetentnosti zahtijeva od profesionalnog računovođe stalnu svjesnost i razumijevanje relevantnih stručnih, profesionalnih, poslovnih i tehnoloških promjena koje su relevantne za profesionalnu aktivnost koju poduzima računovođa. Stalno profesionalno usavršavanje omogućava računovođi razvijanje i održavanje svoje sposobnosti kompetentnog rada u profesionalnom okruženju.
- 113.1. P4. Pažljivost podrazumijeva obvezu djelovanja u skladu sa zahtjevima angažmana, promišljeno, temeljito i pravovremeno.
- Z113.2.** Sukladno načelu profesionalne kompetentnosti i dužne pažnje, profesionalni računovođa mora poduzeti sve razumne korake kako bi osigurao da oni koji kao pripadnici profesije rade pod njegovim vodstvom budu odgovarajuće osposobljeni i nadzirani.
- Z113.3.** Ako je primjereno, profesionalni računovođa mora upoznati klijente, poslodavnu organizaciju i ostale korisnike svojih profesionalnih aktivnosti s ograničenjima koja su svojstvena tim aktivnostima i objasniti im implikacije tih ograničenja.

PODODJELJAK 114 – POVJERLJIVOST

- Z114.1.** Profesionalni računovođa mora se pridržavati načela povjerljivosti koje od njega zahtijeva poštivanje povjerljivosti informacija koje je stekao u profesionalnim i poslovnim odnosima. Profesionalni računovođa je dužan:
- (a) biti na oprezu, čak i u društvenom okruženju, spram nehotičnog otkrivanja povjerljivih informacija i to osobito bliskim poslovnim suradnicima ili članovima uže ili najuže obitelji;
  - (b) održavati povjerljivost informacija unutar društva ili poslodavne organizacije;

- (c) održavati povjerljivost informacija koje mu je otkrio budući klijent ili poslodavna organizacija; i
  - (d) poduzeti sve razumne korake kako bi osigurao da osoblje pod njegovim nadzorom, te osobe od kojih prima savjete i pomoć poštuju njegovu obvezu čuvanja povjerljivosti.
- 114.1. P1. Održavanje povjerljivosti informacija stečenih tijekom profesionalnih i poslovnih odnosa podrazumijeva da profesionalni računovođa poduzima odgovarajuće radnje za zaštitu povjerljivosti takvih informacija tijekom njihovog prikupljanja, korištenja, prijenosa, pohrane ili zadržavanja, širenja i zakonitog uništavanja.
- Z114.2.** Podložno točki Z114.3. profesionalni računovođa ne smije:
- (a) otkrivati povjerljive informacije koje je stekao u tijeku profesionalnih i poslovnih odnosa;
  - (b) koristiti povjerljive informacije koje su stečene u tijeku profesionalnih i poslovnih odnosa radi sjecanja koristi za računovođu, društvo, poslodavnu organizaciju ili za treću stranu;
  - (c) koristiti ili otkrivati povjerljive informacije koje su stečene ili primljene u tijeku profesionalnog ili poslovnog odnosa nakon prestanka tog odnosa; i
  - (d) koristiti ili otkrivati informacije u odnosu na koje se primjenjuje obveza povjerljivosti bez obzira na to jesu li te informacije postale javno dostupne, bilo zakonito ili nezakonito.
- Z114.3.** Iznimno od točke Z114.2., profesionalni računovođa može otkriti ili upotrijebiti povjerljive informacije ako:
- (a) postoji zakonska ili profesionalna dužnost ili pravo na takvo činjenje; ili
  - (b) je ovlašten od strane klijenta ili bilo koje osobe koja ima ovlasti dopustiti otkrivanje ili korištenje povjerljivih informacija i to nije zabranjeno zakonom ili regulativom.
- 114.3. P1. Povjerljivost je u službi javnog interesa jer olakšava slobodan protok informacija između klijenta profesionalnog računovođe ili poslodavne organizacije i računovođe zbog spoznaje da pri tome te informacije neće biti otkrivene trećoj strani. Bez obzira na to, profesionalni računovođe mogu biti obvezni ili imaju obvezu ili pravo otkriti povjerljive informacije u sljedećim okolnostima:
- (a) zakon ili regulative zahtijeva otkrivanje informacija za potrebe, na primjer:
    - (i) pripremanja dokumentacije ili drugih dokaza tijekom sudskog postupka; ili
    - (ii) prijavljivanja uočenih povreda zakona nadležnim javnim tijelima; i
  - (b) postoji profesionalna obveza ili pravo na otkrivanje ili korištenje informacija, ako to zakon ili regulativa ne zabranjuje:
    - (i) radi provjere kvalitete od strane profesionalnog tijela;
    - (ii) radi odgovora na upit ili istragu profesionalnog ili regulativnog tijela;
    - (iii) radi zaštite profesionalnih interesa profesionalnog računovođe u sudskim postupcima; ili
    - (iv) radi pridržavanja stručnih i profesionalnih standarda, uključujući i pridržavanje etičkih zahtjeva.
- 114.3. P2. Čimbenici koji se, ovisno o okolnostima, moraju razmotriti kod odlučivanja o tome treba li otkriti povjerljive informacije uključuju:
- bi li interesi bilo kojih strana, uključujući treće strane čiji interesi bi mogli biti pogođeni, mogli biti oštećeni ako klijent ili poslodavna organizacija ovlasti profesionalnog računovođa za otkrivanje ili korištenje informacije;
  - jesu li su sve relevantne informacije poznate i onoliko koliko je to izvedivo potvrđene. Čimbenici koji utiču na odluku o otkrivanju ili korištenju informacija, uključuju:
    - nepotkrijepljene činjenice,
    - nepotpune informacije,
    - neutemeljene zaključke.

- predložena sredstva priopćivanja informacija;
- jesu li primjereni primatelji oni kojima se upućuje informacija ili omogućava pristup informacijama.
- bilo koji primjenjivi zakon ili regulativu (uključujući one koji uređuju privatnost) u jurisdikciji u kojoj bi moglo doći do otkrivanja i, ako se razlikuje, u jurisdikciji iz koje potječu povjerljive informacije.

114.3. P3. Okolnosti u kojima društvo ili poslodavna organizacija traži odobrenje za korištenje ili otkrivanje povjerljivih informacija uključuju, kad će se informacije koristiti u svrhu osposobljavanja, za razvoj proizvoda ili tehnologije, za istraživanje ili kao izvorni materijal za industrijske ili druge referentne podatke (eng. benchmarking) ili studije. Takvo ovlaštenje može biti općenito u svojoj primjeni (na primjer, u vezi s uporabom informacija za potrebe internog osposobljavanja ili za inicijative u svrhu poboljšanja kvalitete). Prilikom dobivanja odobrenja pojedinca ili subjekta koji je pružio takve informacije za uporabu u određenim okolnostima, relevantna razmatranja koja treba priopćiti (po mogućnosti u pisanom obliku) mogu uključivati:

- vrstu informacija koje će se koristiti ili otkrivati;
- svrhu za koju će se informacije upotrebljavati ili otkrivati (na primjer, tehnološki razvoj, istraživanje ili komparativna analiza podataka ili studija);
- pojedinac ili subjekt koji će poduzimati aktivnost za koju će se informacije koristiti ili otkrivati;
- hoće li se identitet pojedinca ili subjekta koji je pružio takve informacije ili bilo kojeg pojedinca ili subjekta na koje se te informacije odnose moći utvrditi na temelju rezultata aktivnosti za koju će se informacije upotrebljavati ili otkrivati.

114.4. Profesionalni računovođa mora nastaviti pridržavati se načela povjerljivosti i nakon prestanka njegovog odnosa s klijentom ili poslodavnom organizacijom. Kod promjene poslodavca ili stjecanja novog klijenta, računovođa ima pravo koristiti ranije iskustvo, ali neće koristiti niti otkriti ni jednu povjerljivu informaciju stečenu ili primljenu u tijeku profesionalnog ili poslovnog odnosa.

...

ODJELJAK 120.

KONCEPTUALNI OKVIR

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Opće odredbe

Z120.5 Kod primjene konceptualnog okvira, profesionalni računovođa mora:

- (a) imati ispitivački um;
- (b) primijeniti profesionalnu prosudbu; i
- (c) koristiti test razumne i informirane treće strane iz točke 120.5. P9.

Imati ispitivački um

- 120.5. P1.** Ispitivački um preduvjet je za stjecanje razumijevanja poznatih činjenica i okolnosti potrebnih za pravilnu primjenu konceptualnog okvira. Imati ispitivački um uključuje:
- (a)** razmatranje izvora, relevantnosti i dostatnosti dobivenih informacija, uzimajući u obzir vrstu, opseg i rezultate profesionalne aktivnosti koja se poduzima; i
  - (b)** otvorenost i oprez u pogledu potrebe za daljnjom istragom ili drugim djelovanjem.
- 120.5. P2.** Kad se razmatra izvor, relevantnost i dostatnost dobivenih informacija, profesionalni računovođa mogao bi, između ostalog, razmotriti:
- jesu li se pojavile nove informacije ili je li došlo do promjena u činjenicama i okolnostima;
  - utječe li na informacije ili njihov izvor pristranost ili osobni interes;
  - postoji li razlog za zabrinutost da bi potencijalno relevantne informacije mogle nedostajati iz činjenica i okolnosti poznatih računovođa;
  - postoji li nedosljednost između poznatih činjenica i okolnosti i očekivanja računovođe;
  - pružaju li informacije razumnu osnovu na kojoj se može doći do zaključka;
  - mogu li postojati i drugi razumni zaključci koji bi se mogli donijeti na temelju dobivenih informacija.
- 120.5. P3. Točka Z120.5 zahtijeva od svih profesionalnih računovođa posjedovanje ispitivačkog uma pri utvrđivanju, procjenjivanju i razrješavanju prijetnji temeljnim načelima. Ovaj preduvjet za primjenu konceptualnog okvira primjenjuje se na sve računovođe bez obzira koju profesionalnu aktivnost obavljaju. Standardi u vezi s revizijom, uvidom i drugim izražavanjima uvjerenja, uključujući one koje je izdao IAASB, također od računovođa zahtijevaju primjenu profesionalnog skepticizma koji uključuje kritičku procjenu dokaza.

Primjena profesionalne prosudbe

- 120.5. P4. Profesionalna prosudba uključuje primjenu relevantne stručne osposobljenosti, profesionalnog znanja, vještina i iskustva koji su razmjerni činjenicama i okolnostima, uzimajući u obzir vrstu i opseg konkretnih profesionalnih aktivnosti, te zahvaćene interese i odnose.
- 120.5. P5. Profesionalna prosudba je potrebna onda kada profesionalni računovođa primjenjuje konceptualni okvir radi donošenja informiranih odluka o mogućim pravcima daljnjeg postupanja i radi utvrđenja jesu li te odluke primjerene u danim okolnostima. Pri tom utvrđivanju računovođa bi mogao razmotriti pitanja kao što su:
- jesu li stručno znanje i iskustvo profesionalnog računovođe dovoljni za donošenje zaključka;
  - postoji li potreba za konzultacijom s drugim osobama koje posjeduju relevantnu stručnost ili iskustvo;
  - utječu li vlastita pristranost ili predrasude profesionalnog računovođe na njegovu profesionalnu prosudbu.
- 120.5. P6. Okolnosti u kojima profesionalni računovođe obavljaju profesionalne aktivnosti i uključeni čimbenici znatno se razlikuju po svom opsegu i složenosti. Profesionalna prosudba koju koriste računovođe možda će morati uzeti u obzir složenost koja proizlazi iz složenog učinka interakcije između, i promjena, elemenata činjenica i okolnosti koji su neizvjesni te varijabli i pretpostavki koje su međusobno povezane ili međuovisne.

120.5 P7. Upravljanje složenošću uključuje:

- informiranje društva ili poslodavne organizacije i, prema potrebi, relevantnih dionika o inherentnim neizvjesnostima ili poteškoćama koje proizlaze iz činjenica i okolnosti. (Vidjeti točku Z113.3)
- biti oprezan spram bilo kakvog razvoja događaja ili promjena u činjenicama i okolnostima i procjenjivati mogu li one utjecati na bilo kakve prosudbe koje je računovođa donio. (Vidjeti točke: Z120.5. do 120.5. P3. i Z120.9. do 120.9. P2.)

120.5 P8. Upravljanje složenošću može uključivati i sljedeće:

- analiziranje i istraživanje, ako je relevantno, svih neizvjesnih elemenata, varijabli i pretpostavki te načina na koji su povezani ili međusobno ovisni;
- korištenje tehnologije za analizu relevantnih podataka za stvaranje prosudbe profesionalnog računovođe;
- savjetovanje s drugima, uključujući stručnjake, kako bi se osiguralo odgovarajuće preispitivanje i dodatni input kao dio procesa ocjenjivanja.

Razumna i informirana treća strana

120.5. P9. Test razumne i informirane treće strane odnosi se na situaciju u kojoj profesionalni računovođa razmatra bi li vjerojatno neka druga osoba donijela iste zaključke kao i on. Ovo razmatranje obavlja se iz perspektive razumne i informirane treće strane koja odvaguje sve relevantne činjenice i okolnosti koje su u trenutku donošenja zaključaka bile poznate ili bi se razumno moglo očekivati da budu poznate računovođi. Razumna i informirana treća strana ne mora biti računovođa, ali u pravilu treba imati relevantno znanje i iskustvo za razumijevanje i nepristranu prosudbu primjerenosti zaključaka do kojih je došao računovođa.

...

Ostala razmatranja pri primjeni konceptualnog okvira

Priistranost

120.12. P1. Svjesna ili nesvjesna priistranost utječe na primjenu profesionalnog prosuđivanja pri utvrđivanju, procjeni i rješavanju prijetnji pridržavanju temeljnih načela.

120.12. P2. Primjeri potencijalnih priistranosti kojih treba biti svjestan prilikom primjene profesionalnog prosuđivanja uključuju:

- priistranost sidrenja, što je tendencija korištenja početnog dijela informacija kao sidra prema kojem se naknadne informacije neadekvatno procjenjuju;
- priistranost automatizacije, što je tendencija favoriziranja izlaznih vrijednosti generiranih iz automatiziranih sustava, čak i kad ljudsko rasuđivanje ili kontradiktorne informacije postavljaju pitanje je li takav izlaz pouzdan ili prikladan za svrhu;
- priistranost dostupnosti, što je tendencija davanja veće važnosti događajima ili iskustvima koja odmah padnu na pamet ili su lako dostupna nego onima koja to nisu;
- priistranost potvrđivanja, što je tendencija da se veći značaj daje informacijama koje potkrepljuju postojeće uvjerenje od informacija koje su u suprotnosti ili bacaju sumnju na to uvjerenje;
- grupno razmišljanje, što je tendencija da skupina pojedinaca obeshrabri individualnu

kreativnost i odgovornost i kao rezultat toga donese odluku bez kritičkog rasuđivanja ili razmatranja alternativa;

- pretjerano pouzdavanje, što je tendencija precjenjivanja vlastite sposobnosti donošenja točnih procjena rizika ili drugih prosudbi ili odluka;
- pristranost reprezentativnosti, što je tendencija da se razumijevanje temelji na obrascu iskustava, događaja ili uvjerenja za koje se pretpostavlja da su reprezentativni;
- selektivna percepcija, što je tendencija da očekivanja osobe utječu na način na koji osoba gleda na određeno pitanje ili osobu.

120.12. P3. Radnje koje bi mogle ublažiti učinak pristranosti uključuju:

- traženje savjeta od stručnjaka kako bi se dobila dodatna ulazna informacija;
- savjetovanje s drugima kako bi se osigurao odgovarajući izazov kao dio procesa evaluacije;
- educiranje za utvrđivanje pristranosti kao dio stručnog usavršavanja.

Organizacijska kultura

120.13. P1. Učinkovita primjena konceptualnog okvira od strane profesionalnog računovođe poboljšava se kad se kroz unutarnju kulturu organizacije računovođe promiče važnost etičkih vrijednosti koje su u skladu s temeljnim načelima i drugim odredbama utvrđenima u Kodeksu.

120.13. P2. Promicanje etičke kulture unutar organizacije najučinkovitije je kad:

- a) vođe i oni u poslovodnim ulogama promiču važnost etičkih vrijednosti organizacije i smatraju sebe i druge odgovornima za pokazivanje tih vrijednosti;
- b) uspostavljeni su primjereni programi obrazovanja i osposobljavanja, procesi upravljanja te kriteriji vrednovanja i nagrađivanja uspješnosti koji promiču etičku kulturu;
- c) uspostavljene su učinkovite politike i postupci za poticanje i zaštitu onih koji prijavljuju stvarno ili sumnjivo nezakonito ili neetično ponašanje, uključujući zviždače; i
- d) organizacija se pridržava etičkih vrijednosti u svojim odnosima s trećim stranama.

120.13. P3. Od profesionalnih računovođa očekuje se:

- (a) poticanje i promicanje kulture temeljene na etici u organizaciji računovođa, uzimajući u obzir njihovu poziciju i radni staž; i
- (b) pokazivati etičko ponašanje u dogovaranjima s pojedincima te sa subjektima s kojima računovođe, društvo ili poslodavna organizacija imaju profesionalni ili poslovni odnos.

...

2. DIO – PROFESIONALNI RAČUNOVOĐE U GOSPODARSTVU

ODJELJAK 200.

PRIMJENA KONCEPTUALNOG OKVIRA – PROFESIONALNI RAČUNOVOĐE U GOSPODARSTVU

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

- Z200.5.** Profesionalni računovođa se mora pridržavati temeljnih načela iz odjeljka 110. i primjenjivati konceptualni okvir iz odjeljka 120. kako bi utvrdio, procijenio i postupao s prijetnjama pridržavanju temeljnih načela.
- 200.5. P1. Profesionalni računovođa je odgovoran za promicanje zakonitih ciljeva računovođine poslodavne organizacije. Namjera Kodeksa nije otežati računovođama obavljanje te dužnosti već obuhvatiti okolnosti u kojima bi pridržavanje temeljnih načela moglo biti kompromitirano.
- 200.5. P2. Profesionalni računovođe mogu promovirati stav poslodavne organizacije ako na taj način doprinose postizanju zakonitih ciljeva te organizacije, pod uvjetom da ne daju lažne izjave ili izjave koje bi mogle dovesti u zabludu. Takvo postupanje u pravilu ne stvara prijetnju temeljem zagovaranja.
- 200.5. P3. Što je profesionalni računovođa višeg ranga, to je više u prilici i u mogućnosti pristupati informacijama, te utjecati na politike i odluke koje donose ili radnje koje poduzimaju druge osobe iz poslodavne organizacije. U onoj mjeri u kojoj su to u mogućnosti napraviti s obzirom na njihovu poziciju i rang u organizaciji, od računovođa se očekuje da u okviru organizacije potiču i promoviraju kulturu utemeljenu na etici i pokazuju etičko ponašanje u odnosima s pojedincima i subjektima s kojima računovođa ili poslovodna organizacija ima profesionalni ili poslovni odnos u skladu s točkom 120.13 P3. Primjeri radnji koje bi mogli poduzeti uključuju uvođenje, implementaciju i nadziranje:
- programa edukacije i osposobljavanja o etičkim pitanjima;
  - procesa upravljanja i ocjenjivanja uspješnosti te kriterija nagrađivanja koji promiču etičku kulturu;
  - politika u pogledu etike i zviždača;
  - politika i postupaka koji su oblikovani u cilju prevencije nepridržavanja zakona i regulative.

Utvrđivanje prijetnji

200.6. P1. Prijetnje pridržavanju temeljnih načela mogle bi biti stvorene temeljem čitavog niza činjenica i okolnosti. Različite kategorije prijetnji opisane su u točki 120.6. P3. U nastavku teksta navodimo primjere činjenica i okolnosti iz svake od tih kategorija koje bi mogle stvoriti prijetnje s kojima se profesionalni računovođa susreće kod obavljanja profesionalne aktivnosti:

- (a) prijetnje temeljem osobnog interesa
- profesionalni računovođa ima financijski interes ili je korisnik zajma ili garancije koju mu je dala poslodavna organizacija;
  - profesionalni računovođa sudjeluje u programu nagrađivanja poslodavne organizacije;
  - profesionalni računovođa ima pristup imovini organizacije za osobne potrebe;

- profesionalnom računovođi je dobavljač poslodavne organizacije ponudio dar ili poseban tretman;
- (b) prijetnje temeljem samoprovjere
- profesionalni računovođa određuje odgovarajuće računovodstveno postupanje s poslovnom kombinacijom nakon što je izradio studiju izvodivosti koja potkrjepljuje odluku o kupnji;
- (c) prijetnje temeljem zagovaranja
- profesionalni računovođa ima priliku manipulirati informacijama iz prospekta kako bi dobio financijska sredstva pod povoljnijim uvjetima;
- (d) prijetnje temeljem zblizenosti
- profesionalni računovođa odgovara za izradu financijskih izvještaja poslodavne organizacije u trenutku kad član njegove najuže ili uže obitelji zaposlen u istoj organizaciji donosi odluke koje utječu na financijske izvještaje te organizacije;
  - profesionalni računovođa ima dugotrajno poznanstvo s osobama koje utječu na poslovne odluke;
- (e) prijetnje temeljem zastrašivanja
- profesionalni računovođa ili član njegove najuže ili uže obitelji suočavaju se s prijetnjom otkaza ili smjenjivanja s dužnosti zbog neslaganja s:
    - primjenom nekog računovodstvenog načela;
    - načinom izvještavanja o financijskim informacijama;
  - neki pojedinac pokušava utjecati na postupak donošenja odluke profesionalnog računovođe o, primjerice, dodjeli ugovora ili primjeni nekog računovodstvenog načela.

Utvrđivanje prijetnji povezanih s uporabom tehnologije

200.6. P2. Slijede primjeri činjenica i okolnosti koje se odnose na uporabu tehnologije koje bi mogle stvoriti prijetnje profesionalnom računovođi prilikom obavljanja profesionalne djelatnosti:

- Prijetnje temeljem osobnog interesa
  - Dostupni podaci možda ne mogu biti dostatni za učinkovitu uporabu tehnologije.
  - Tehnologija možda nije primjerena za svrhu za koju će se koristiti.
  - Računovođa možda nema dovoljno informacija i stručnosti ili pristup stručnjaku s dostatno razumijevanja kako bi koristio i objasnio tehnologiju i njezinu primjerenost za namjeravanu svrhu.(Vidjeti točku: 230.2.).
- Prijetnje temeljem samoprovjere
  - Tehnologija je oblikovana ili razvijena koristeći znanje, stručnosti ili prosudbu računovođe ili poslodavne organizacije.

...

Procjenjivanje prijetnji

200.7. P1. Uvjeti, politike i postupci opisani u točkama 120.6. P1. i 120.8. P2. mogli bi utjecati na procjenu toga je li prijetnja pridržavanju temeljnih načela na prihvatljivoj razini.

- 200.7. P2. Na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa utječu vrsta i opseg profesionalne aktivnosti.
- 200.7. P3. Na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa moglo bi utjecati radno okruženje u poslodavnoj organizaciji i njeno poslovno okruženje. Na primjer:
- vodstvo koje naglašava značaj etičkog ponašanja i očekivanje da zaposlenici postupaju na etičan način;
  - politike i postupci koji ovlašćuju zaposlenike i potiču ih da o pitanjima etike koja ih zabrinjavaju razgovaraju s višim menadžmentom bez straha od osвете;
  - politike i postupci za implementaciju i praćenje kvalitete rada zaposlenika;
  - sustav za korporativni nadzor ili druge nadzorne strukture i jake interne kontrole;
  - postupci zapošljavanja koji naglašavaju značaj angažiranja kompetentnog visokokvalificiranog osoblja;
  - pravovremeno obavješćavanje svih zaposlenih o politikama i postupcima, uključujući obavješćavanje o svim izmjenama i dopunama istih, te odgovarajuće stručno osposobljavanje i edukacija u vezi s tim politikama i postupcima;
  - politike u vezi s etikom i kodeksom ponašanja.
- 200.7. P4. Na procjenu razine prijetnje povezane s uporabom tehnologije od strane profesionalnog računovođe također može utjecati radno okruženje unutar poslodavne organizacije i njezino poslovno okruženje. Na primjer:
- razina korporativnog nadzora i interne kontrole nad tehnologijom;
  - procjene kvalitete i funkcionalnosti tehnologije koju obavlja treća strana;
  - osposobljavanje koje se redovito pruža svim relevantnim zaposlenicima kako bi stekli i održali profesionalnu kompetentnost kako bi dostatno razumjeli, uporabljali i objasnili tehnologiju i njezinu prikladnost za namjeravanu svrhu.

...

ODJELJAK 220.

PRIPREMA I PREZENTACIJA INFORMACIJA

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Korištenje rada drugih

- Z220.7.** Profesionalni računovođa koji namjerava koristiti rad drugih, bilo unutar ili izvan poslodavne organizacije, ili drugih organizacija mora koristiti profesionalnu prosudbu kako bi utvrdio primjerene korake koje treba poduzeti, ako ikakve, radi ispunjenja obveza iz točke Z220.4.
- 220.7. P1. Čimbenici koje treba razmotriti kad profesionalni računovođa namjerava koristiti rad drugih uključuju:
- reputaciju i stručnost drugih pojedinaca ili organizacija i resurse kojima raspolažu;
  - podliježe li drugi pojedinac primjenjivim profesionalnim i etičkim standardima.
- Takve informacije mogle bi se pribaviti iz prethodne suradnje s drugim pojedincem ili organizacijom ili putem konzultiranja s drugima o tom pojedincu ili organizaciji.

Korištenje outputa tehnologije

Z220.8. Profesionalni računovođa koji namjerava koristiti output tehnologije, bez obzira na to je li ta tehnologija razvijena interno ili su je pružile treće strane, dužan je koristiti profesionalnu prosudbu kako bi utvrdio primjerene korake koje treba poduzeti, ako postoje, kako bi se ispunile odgovornosti utvrđene u točki Z220.4.

220.8. P1. Čimbenici koje treba razmotriti kad profesionalni računovođa namjerava koristiti output tehnologije uključuju:

- vrstu aktivnosti koju tehnologija treba obavljati;
- očekivanu uporabu ili stupanj oslanjanja na outpute tehnologije;
- pitanje o tome ima li računovođa sposobnost, ili ima li pristup stručnjaku koji je u stanju razumjeti, koristiti i objasniti tehnologiju i njezinu primjerenost za namjeravanu svrhu;
- pitanje o tome je li korištena tehnologija na primjeren način ispitana i ocijenjena za namjeravanu svrhu;
- prethodno iskustvo s tehnologijom i je li njezina uporaba u određene svrhe općenito prihvaćena;
- nadzor poslodavne organizacije nad oblikovanjem, razvojem, implementacijom, radom, održavanjem, monitoringom, ažuriranjem ili nadogradnjom tehnologije;
- kontrole koje se odnose na uporabu tehnologije, uključujući postupke za odobravanje korisničkog pristupa tehnologiji i nadzor takve uporabe;
- primjerenost ulaznih podataka u tehnologiju, uključujući podatke i sve povezane odluke, te odluke koje su pojedinci donijeli tijekom korištenja tehnologije.

...

Ostala razmatranja

220.12. P1. Ako prijetnje pridržavanju temeljnih načela u vezi s pripremanjem ili prikazivanjem informacija proisteknu iz financijskog interesa, uključujući nagrade i poticaje povezane s financijskim izvještavanjem i donošenjem odluka, primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 240.

220.12. P2. Ako bi informacija koja dovodi u zabludu mogla uključivati nepridržavanje zakona i regulative, primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 260.

220.12. P3. Ako prijetnje pridržavanju temeljnih načela u vezi s pripremanjem ili prezentiranjem informacija nastanu uslijed pritiska, primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 270.

220.12. P4. Kad profesionalni računovođa razmatra korištenje rada drugih ili outputa tehnologije, razmatranje se odnosi na pitanje je li računovođa na poziciji unutar poslodavne organizacije na kojoj može pribaviti informacije u vezi s čimbenicima potrebnim za utvrđivanje primjerenosti takve uporabe.

...

ODJELJAK 260.

REAGIRANJE NA NEPRIDRŽAVANJE ZAKONA I REGULATIVE

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Odgovornosti viših profesionalnih računovođa u gospodarstvu

...

Utvrđivanje potrebe za daljnjim radnjama

...

Utvrđivanje toga treba li obavijestiti nadležna tijela o predmetnom pitanju

Z260.21. Ako viši profesionalni računovođa utvrdi da je obavještavanje odgovarajućeg tijela o predmetnom pitanju ispravno postupanje u danim okolnostima, ono je dopušteno u skladu s točkom Z114.3. Kodeksa. Prilikom takvog obavještavanja, računovođa mora postupati u dobroj vjeri i biti na oprezu kod davanja izjava i iznošenja tvrdnji.

Neposredno predstojeća povreda zakona ili regulative

Z260.22. U izuzetnim okolnostima, viši profesionalni računovođa bi mogao postati svjestan stvarnog ili namjeravanog ponašanja zbog kojeg ima razloga vjerovati da neposredno predstoji povreda zakona ili regulative koja će nanijeti značajnu štetu ulagateljima, vjerovnicima, zaposlenicima ili široj javnosti. Nakon što je najprije razmotrio je li o predmetnom pitanju primjereno raspravljati s menadžmentom ili onima koji su zaduženi za upravljanje poslodavne organizacije, računovođa mora koristiti profesionalnu prosudbu i odlučiti o tome hoće li odmah obavijestiti nadležno tijelo kako bi spriječio ili umanjio negativne posljedice takve neposredno predstojeće povrede. Ako je obavještavanje učinjeno, takvo obavještavanje nadležnih tijela je dopušteno sukladno točki Z114.3. Kodeksa.

...

Odgovornosti profesionalnih računovođa koji nisu viši profesionalni računovođe

Z260.26. U izuzetnim okolnostima, profesionalni računovođa može odlučiti da je obavještavanje nadležnog tijela o predmetnom pitanju primjereni smjer djelovanja. Ako profesionalni računovođa takvo obavještavanje obavi u skladu s točkom 260.20. P2. i P3., onda je takvo obavještavanje dopušteno sukladno točki Z114.3. Kodeksa. Prilikom obavještavanja nadležnih tijela, računovođa mora djelovati u dobroj vjeri i biti oprezan u davanju izjava i iznošenju tvrdnji.

...

3. DIO – PROFESIONALNI RAČUNOVOĐE U JAVNOJ PRAKSI

ODJELJAK 300.

PRIMJENA KONCEPTUALNOG OKVIRA – PROFESIONALNI RAČUNOVOĐE U JAVNOJ PRAKSI

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

- Z300.4.** Profesionalni računovođa mora se pridržavati temeljnih načela iz odjeljka 110. i primjenjivati konceptualni okvir iz odjeljka 120. kako bi utvrdio, procijenio i postupao s prijetnjama pridržavanju temeljnih načela.
- Z300.5.** Kod postupanja s etičkim problemom, profesionalni računovođa mora razmotriti kontekst u kojem je problem nastao ili bi mogao nastati. Ako osoba koja je profesionalni računovođa u javnoj praksi profesionalne aktivnosti obavlja u skladu sa svojim odnosom s društvom, bilo u svojstvu ugovaratelja, zaposlenika ili vlasnika, ta osoba se mora pridržavati odredbi dijela 2 koje se primjenjuju u tim okolnostima.
- 300.5. P1. Primjeri situacija u kojima se odredbe dijela 2 primjenjuju na profesionalnog računovođu u javnoj praksi uključuju:
- suočavanje sa sukobom interesa kad računovođa odgovara za odabir dobavljača za društvo u uvjetima u kojima bi član najuže obitelji računovođe mogao steći financijsku korist od tog ugovora. U takvim okolnostima primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 210;
  - pripremanje ili prezentiranje financijskih informacija za klijenta ili društvo računovođe. U takvim okolnostima primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 220;
  - dobavljač društva nudi poticaje računovođi, kao što je redovito nuđenje besplatnih ulaznica za sportske događaje. U takvim okolnostima primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 250;
  - računovođa je izložen pritisku angažiranog partnera da netočno iskaže naplative sati za angažman kod klijenta. U takvim okolnostima primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 270.
- 300.5. P2. Što je viša pozicija profesionalnog računovođe, to će veća biti sposobnost i prilika za pristup informacijama i utjecaj na politike, odluke i radnje koje donose ili poduzimaju drugi u društvu. U mjeri u kojoj to mogu učiniti, uzimajući u obzir njihovu poziciju i iskustvo u društvu, od računovođa se očekuje poticanje i promicanje kulture utemeljene na etici u društvu i pokazivanje etičkog ponašanja u dogovaranju s pojedincima i subjektima s kojima, računovođa ili društvo imaju profesionalni ili poslovni odnos u skladu s točkom 120.13. P3. Primjeri radnji koje se mogu poduzeti uključuju uvođenje, implementaciju i nadzor nad:
- programima obrazovanja i osposobljavanja na području etike;
  - procesima društva i kriterijima ocjenjivanja uspješnosti i nagrađivanja koji promiču etičku kulturu;
  - etikom i politikama koji se odnose na zviždače;
  - politikama i postupcima koji su oblikovani za sprječavanje nepridržavanja zakona i regulative.

Utvrđivanje prijetnji

300.6. P1. Prijetnje pridržavanju temeljnih načela mogle bi biti stvorene zbog čitavog niza činjenica i okolnosti. Kategorije prijetnji opisane su u točki 120.6. P3. U nastavku teksta navode se primjeri činjenica i okolnosti unutar svake kategorije prijetnji koje bi mogle stvoriti prijetnje za profesionalnog računovođu kod obavljanja profesionalne usluge.

- (a) prijetnje temeljem osobnog interesa
  - profesionalni računovođa ima izravan financijski interes u klijentu;
  - profesionalni računovođa nudi nisku cijenu usluga da bi bio angažiran a ta cijena je toliko niska da bi se moglo pokazati nemogućim obaviti tu profesionalnu uslugu u skladu s primjenjivim stručnim i profesionalnim standardima
  - profesionalni računovođa ima bliski poslovni odnos s klijentom;
  - profesionalni računovođa ima pristup povjerljivim informacijama koje je moguće iskoristiti za stjecanje osobne koristi;
  - profesionalni računovođa je otkrio značajnu pogrešku kod ocjene rezultata do kojeg je došao član društva računovođe tijekom ranijeg pružanja usluge;
- (b) prijetnje temeljem samoprovjere
  - profesionalni računovođa izdaje izvješće s izražavanjem uvjerenja o učinkovitosti rada financijskih sustava nakon što je implementirao te sustave;
  - profesionalni računovođa je pripremio izvorne podatke koji su korišteni za pripremu podataka koji su predmetno pitanje angažmana s izražavanjem uvjerenja;
- (c) prijetnje temeljem zagovaranja
  - profesionalni računovođa promovira interese klijenta ili dionice u klijentu;
  - profesionalni računovođa zastupa klijenta kao odvjetnik u parnicama ili sporovima protiv trećih strana;
  - profesionalni računovođa lobira za pravni propis u ime klijenta;
- (d) prijetnje temeljem zblizhenosti
  - član najuže ili uže obitelji profesionalnog računovođe je direktor ili odgovorna osoba klijenta;
  - direktor, druga odgovorna osoba ili zaposlenik klijenta je na poziciji koja mu omogućava značajan utjecaj na predmet angažmana a u nedavnoj prošlosti je bio partner na angažmanu;
  - član revizijskog tima dugotrajno je povezan s klijentom usluga revizije;
  - pojedinac za kojeg se razmatra njegova prihvatljivost za pregledavatelja kao zaštita radi razrješavanja prijetnje, u bliskom je odnosu s pojedincem koji je obavio posao.
- (e) prijetnje temeljem zastrašenosti
  - profesionalnom računovođi prijeti dobivanje otkaza na angažmanu kod klijenta ili u društvu zbog neslaganja oko profesionalnog pitanja;
  - profesionalni računovođa osjeća pritisak da se suglasi s prosudbom klijenta jer klijent ima višu razinu stručnosti u vezi s određenim pitanjem od računovođe;
  - profesionalni računovođa je obaviješten da neće dobiti planirano profesionalno unapređenje ako se ne suglasi s neprimjerenim računovodstvenim postupanjem;
  - profesionalni računovođa je prihvatio značajan dar od klijenta i izložen je prijetnji da to prihvaćanje dara bude javno objavljeno.

Utvrđivanje prijetnji povezanih s uporabom tehnologije

300.6. P2. Slijede primjeri činjenica i okolnosti koje se odnose na uporabu tehnologije koje bi mogle stvoriti prijetnje profesionalnom računovođi prilikom obavljanja profesionalne djelatnosti:

- prijetnje temeljem osobnog interesa
  - dostupni podaci možda neće biti dostatni za učinkovitu uporabu tehnologije,
  - tehnologija možda nije primjerena za svrhu za koju će se koristiti,
  - računovođa možda nema dovoljno informacija i stručnosti ili nema pristup stručnjaku koji ima dovoljno razumijevanja, da bi koristio i objasnio tehnologiju i njezinu primjerenost za namjeravanu svrhu.

(Vidjeti točku: 230.2.).

- prijetnje temeljem samoprovjere
  - tehnologija je oblikovana ili razvijena koristeći znanje, stručnost ili prosudbu računovođe ili društva.

...

Procjenjivanje prijetnji

300.7. P1. Uvjeti, politike i postupci opisani u točkama 120.6. P1. i 120.8. P2. mogli bi utjecati na procjenu je li prijetnja pridržavanju temeljnih načela na prihvatljivoj razini. Takvi uvjeti, politike i postupci mogli bi se odnositi na:

- (a) klijenta i njegovo poslovno okruženje; i
- (b) društvo i njegovo poslovno okruženje.

300.7. P2. Na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa utječu i vrsta i opseg profesionalne usluge.

Klijent i njegovo poslovno okruženje

300.7. P3. Na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa mogla bi utjecati okolnost je li klijent:

- (a) klijent usluge revizije i je li subjekt od javnog interesa;
- (b) klijent usluge izražavanja uvjerenja koji nije i klijent usluge revizije; ili
- (c) klijent usluge bez izražavanja uvjerenja.

Na primjer, moglo bi biti percipirano da će pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije koji je subjekt od javnog interesa uzrokovati viši stupanj prijetnje pridržavanju načela objektivnosti u odnosu na reviziju.

300.7. P4. Korporativne upravljačke strukture klijenta, uključujući njegovo vodstvo, mogle bi promovirati pridržavanje temeljnih načela. U skladu s time, na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa moglo bi utjecati i poslovno okruženje klijenta. Na primjer:

- klijent zahtijeva da imenovanje društva koje će obaviti angažman moraju potvrditi ili odobriti odgovarajući pojedinci koji nisu menadžment klijenta;
- klijent raspolaže kompetentnim zaposlenicima s iskustvom i pozicijom za donošenje odluka posloводства;

- klijent je implementirao interne postupke koji olakšavaju donošenje objektivnih odluka u natječajnom postupku za odabir stranaka koje će obavljati angažmane bez izražavanja uvjerenja;
- klijent ima korporativnu upravljačku strukturu koja obavlja odgovarajući nadzor i komunikacije u vezi s uslugama društva.

Društvo i njegovo poslovno okruženje

- 300.7. P5. Na procjenu razine prijetnje koju obavlja profesionalni računovođa moglo bi utjecati i radno okruženje u društvu računovođe i njegovo poslovno okruženje. Na primjer:
- vodstvo društva promovira pridržavanje temeljnih načela i stvara očekivanja da će članovi tima za izražavanje uvjerenja djelovati u javnom interesu;
  - politike ili postupci kojima se uspostavlja i prati obveza svih zaposlenih da se pridržavaju temeljnih načela;
  - politike i postupci vezani uz nagrađivanje, ocjenjivanje uspješnosti i stegu koji promoviraju pridržavanje temeljnih načela;
  - postupanje u vezi s oslanjanjem na prihode primljene od samo jednog klijenta;
  - angažirani partner je u okviru društva zadužen za odluke u vezi s pridržavanjem temeljnih načela, uključujući sve odluke o prihvaćanju ili pružanju usluga određenom klijentu;
  - zahtjevi u pogledu stručnog obrazovanja, stručnog osposobljavanja i iskustva;
  - postoje procesi koji olakšavaju prijavljivanje i rješavanje internih i eksternih pitanja koja predstavljaju razlog za zabrinutost ili pritužbe.
- 300.7. P6. Na procjenu razine prijetnje povezane s uporabom tehnologije od strane profesionalnog računovođe može utjecati i radno okruženje unutar računovođinog društva i njegovo poslovno okruženje. Na primjer:
- razina korporativnog nadzora i internih kontrola nad tehnologijom;
  - procjene kvalitete i funkcionalnosti tehnologije koje obavlja treća strana;
  - osposobljavanje koje se redovito pruža svim relevantnim zaposlenicima kako bi stekli i održali profesionalnu kompetenciju za dostatno razumijevanje, korištenje i objašnjavanje tehnologije i njezine primjerenosti za namjeravanu svrhu.

Razmatranje novih informacija ili promjena činjenica i okolnosti

- 300.7. P7. Nove informacije ili promjene činjenica i okolnosti mogle bi:
- (a) utjecati na razinu prijetnje; ili
  - (b) utjecati na zaključke profesionalnog računovođe o tome razrješavaju li primijenjene zaštitne mjere i dalje utvrđene prijetnje na planirani način.
- U takvim situacijama moglo bi se dogoditi da radnje koje su poduzete kao zaštitne mjere više nisu učinkovite u razrješavanju prijetnji. Sukladno tome, primjena konceptualnog okvira zahtijeva da profesionalni računovođa ponovo procijeni i primjereno postupi s tim prijetnjama (vidjeti točke Z120.9. i Z120.10.).
- 300.7. P8. Primjeri novih informacija ili promjena činjenica i okolnosti koje bi mogle utjecati na razinu prijetnje uključuju:
- proširenje opsega profesionalne usluge;
  - klijent postaje subjekt uvršten na burzi ili stekne dodatnu poslovnu jedinicu;

- spajanje društva s drugim društvom;
- ako su profesionalnog računovođu angažirala zajednički dva klijenta te nastane spor između tih klijenata;
- promjena u osobnim ili odnosima profesionalnog računovođe s članovima njegove najuže obitelji.

...

ODJELJAK 320.

PROFESIONALNA IMENOVANJA

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Korištenje rada stručnjaka

Z320.10. Ako profesionalni računovođa namjerava koristiti rad stručnjaka tijekom obavljanja profesionalne aktivnosti računovođa mora utvrditi je li korištenje primjereno za namjeravanu svrhu.

320.10. P1. Čimbenici koje profesionalni računovođa treba razmotriti ako namjerava koristiti rad stručnjaka uključuju:

- ugled i stručnost te resurse kojima raspolaže stručnjak,
- podliježe li stručnjak primjenjivim profesionalnim i etičkim standardima.

Takve informacije mogu se dobiti iz prethodne povezanosti sa stručnjakom ili savjetovanjem s drugima o njemu.

Korištenje outputa tehnologije

Z320.11. Kad profesionalni računovođa namjerava koristiti output tehnologije tijekom obavljanja profesionalne djelatnosti, mora utvrditi je li uporaba primjerena za namjeravanu svrhu.

320.11. P1. Čimbenici koje treba razmotriti kad profesionalni računovođa namjerava koristiti output tehnologije uključuju:

- vrstu aktivnosti koju tehnologija treba obaviti;
- očekivanu uporabu ili stupanj oslanjanja na outpute tehnologije;
- pitanje ima li računovođa sposobnost, ili pristup stručnjaku sa takvom sposobnošću, da može razumjeti, koristiti i objasniti tehnologiju i njezinu primjerenost za namjeravanu svrhu;
- pitanje je li korištena tehnologija na odgovarajući način provjerena i ocijenjena za namjeravanu svrhu;
- prethodno iskustvo s tehnologijom i je li njezina uporaba u određene svrhe općeprihvaćena;

PROMJENE KODEKSA POVEZANE S TEHNOLOGIJOM (ČISTA VERZIJA)

- nadzor društva nad oblikovanjem, razvojem, implementacijom, radom, održavanjem, monitoringom, ažuriranjem ili nadogradnjom tehnologije;
- kontrole koje se odnose na uporabu tehnologije, uključujući postupke za odobravanje korisničkog pristupa tehnologiji i nadzor takve uporabe.
- primjerenost ulaznih podataka (inputa) u tehnologiju, uključujući podatke i sve povezane odluke, te odluke koje su pojedinci donijeli tijekom korištenja tehnologije.

Ostala razmatranja

320.12. P1. Kad profesionalni računovođa razmatra korištenje rada stručnjaka ili outputa tehnologije, razmatranje se odnosi na pitanje je li računovođa u poziciji unutar društva da može pribaviti informacije povezane s čimbenicima koje su potrebne za utvrđivanje je li takva uporaba primjerena.

...

ODJELJAK 360.

REAGIRANJE NA NEPRIDRŽAVANJE ZAKONA I REGULATIVE

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Revizije financijskih izvještaja

...

Utvrđivanje potrebe za daljnjim mjerama

...

Odlučivanje o tome treba li o predmetnom pitanju obavijestiti nadležna tijela

Z360.26. Ako profesionalni računovođa utvrdi da je obavještanje nadležnih tijela o nepridržavanju ili sumnji na nepridržavanje primjeren pravac poduzimanja radnji u danim okolnostima, ono je dopušteno u skladu s točkom Z114.3. Kodeksa. Pri obavještanju nadležnih tijela, profesionalni računovođa mora postupati u dobroj vjeri i biti oprezan u davanju izjava i iznošenju tvrdnji. Računovođa mora razmotriti i je li primjereno unaprijed obavijestiti klijenta o svojim namjerama otkrivanja informacija o predmetnom pitanju.

Neposredno predstojeće povrede zakona ili regulative

Z360.27. U iznimnim okolnostima, profesionalni računovođa bi mogao postati svjestan trenutnog ili planiranog ponašanja za koje ima razloga vjerovati da predstavlja neposredno predstojeću povredu zakona ili regulative koja će nanijeti značajnu štetu ulagateljima, vjerovnicima, zaposlenicima ili široj javnosti. Nakon što je najprije razmotrio je li o predmetnom pitanju primjereno razgovarati s menadžmentom ili onima koji su zaduženi za upravljanje subjektom, računovođa mora primijeniti profesionalnu prosudbu i utvrditi hoće li odmah obavijestiti nadležna tijela kako bi spriječio ili ublažio negativne posljedice takve neposredno predstojeće povrede zakona ili regulative. Ako je učinjeno, takvo obavještanje je dopušteno u skladu s točkom Z114.3. Kodeksa.

Profesionalne usluge koje nisu revizija financijskih izvještaja

Razmatranje potrebe poduzimanja daljnjih mjera

Z360.37. Ako profesionalni računovođa utvrdi da je obavještanje nadležnih tijela o nepridržavanju ili sumnji na nepridržavanje primjereni smjer djelovanja u danim okolnostima, ono je dopušteno u skladu s točkom Z114.3. Kodeksa. Prilikom obavještanja nadležnih tijela, računovođa mora postupati u dobroj vjeri i biti oprezan u davanju izjava i iznošenju tvrdnji. Računovođa mora razmotriti i je li primjereno unaprijed obavijestiti klijenta o svojim namjerama otkrivanja informacija o predmetnom pitanju.

Neposredno predstojeće povrede zakona ili regulative

Z360.38. U iznimnim okolnostima, profesionalni računovođa bi mogao postati svjestan trenutnog ili namjeravanog ponašanja zbog kojeg ima razloga vjerovati da predstoji neposredno predstojeća povreda zakona ili regulative koja će nanijeti značajnu štetu ulagateljima,

PROMJENE KODEKSA POVEZANE S TEHNOLOGIJOM (ČISTA VERZIJA)

vjerovnicima, zaposlenicima ili široj javnosti. Nakon što je najprije razmotrio je li o predmetnom pitanju primjereno razgovarati s menadžmentom ili onima koji su zaduženi za upravljanje subjektom, računovođa mora koristiti profesionalnu prosudbu i utvrditi hoće li odmah obavijestiti nadležna tijela kako bi spriječio ili umanjio negativne posljedice takve neposredno predstojeće povrede zakona ili regulative. Ako je obavještanje obavljeno, takvo obavještanje je dopušteno u skladu s točkom Z114.3. Kodeksa.

...

MEĐUNARODNI STANDARDI NEOVISNOSTI

(DIJELOVI 4A. I 4B.)

DIO 4A. – NEOVISNOST KOD ANGAŽMANA REVIZIJE I UVIDA

ODJELJAK 400.

PRIMJENA KONCEPTUALNOG OKVIRA NA NEOVISNOST KOD ANGAŽMANA REVIZIJE I UVIDA

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Zabrana preuzimanja odgovornosti menadžmenta

Z400.20. Društvo ili umreženo društvo ne smije preuzeti odgovornost menadžmenta klijenta revizije.

400.20. P1. Odgovornosti menadžmenta uključuju kontroling, vođenje i usmjeravanje subjekta, uključujući donošenje odluka o stjecanju, uporabi i kontroli ljudskih, financijskih, tehnoloških, fizičkih i nematerijalnih resursa.

400.20. P2. Kad društvo ili umreženo društvo preuzme odgovornost menadžmenta klijenta revizije, stvaraju se prijetnje temeljem samoprovjere, osobnog interesa i zbliženosti. Preuzimanje odgovornosti također može stvoriti prijetnju temeljem zagovaranja jer društvo ili umreženo društvo postaje previše usklađeno sa stajalištima i interesima menadžmenta.

400.20. P3. Utvrđivanje je li neka aktivnost odgovornost menadžmenta ovisi o okolnostima i zahtijeva primjenu profesionalne prosudbe. Primjeri aktivnosti za koje bi se moglo smatrati da spadaju u područje odgovornosti menadžmenta uključuju:

- određivanje politika i strateškog smjera,
- zapošljavanje ili otpuštanje zaposlenika,
- usmjeravanje i preuzimanje odgovornosti za radnje zaposlenika u vezi s radom zaposlenika za subjekt,
- odobravanje transakcija,
- kontrola ili upravljanje bankovnim računima ili ulaganjima,
- odlučivanje koje preporuke društva ili umreženog društva ili drugih trećih strana treba implementirati,
- izvješćivanje onih koji su zaduženi za upravljanje u ime menadžmenta,
- preuzimanje odgovornosti za:
  - izradu i fer prezentiranje financijskih izvještaja u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja,
  - oblikovanje, implementiranje, monitoring ili održavanje internih kontrola.

400.20. P4. Podložno usklađenosti sa točkom Z400.21., pružanje savjeta i preporuka za pomoć menadžmentu klijenta revizije u izvršavanju njegovih odgovornosti nije preuzimanje odgovornosti menadžmenta. Pružanje savjeta i preporuka klijentu revizije moglo bi stvoriti prijetnju samoprovjere i obrađeno je u odjeljku 600.

Z400.21. Prilikom obavljanja profesionalne aktivnosti za klijenta revizije, društvo mora biti uvjereno da menadžment klijenta donosi sve prosudbe i odluke koje su vlastita odgovornost menadžmenta. To uključuje osiguravanje da menadžment klijenta:

- (a) odredi pojedinca koji posjeduje odgovarajuću vještinu, znanje i iskustvo da u svakom trenutku bude odgovoran za odluke klijenta i nadziranje aktivnosti. Takav pojedinac, po mogućnosti unutar višeg menadžmenta, razumio bi:
  - (i) ciljeve, vrstu i rezultate aktivnosti; i
  - (ii) odnosne odgovornosti klijenta i društva ili mrežnih društava.

Međutim, pojedinac nije dužan posjedovati stručnost za obavljanje ili ponovno obavljanje aktivnosti.

- (b) obavlja nadzor nad aktivnostima i ocjenjuje adekvatnost rezultata aktivnosti koje se obavljaju za potrebe klijenta,
- (c) prihvaća odgovornost za radnje, ako postoje, koje treba poduzeti i koje proizlaze iz rezultata aktivnosti.

400.21. P1. Kad se tehnologija koristi za obavljanje profesionalne djelatnosti za klijenta revizije, zahtjevi iz točaka Z400.20. i Z400.21. primjenjuju se bez obzira na vrstu ili opseg takve uporabe tehnologije.

...

ODJELJAK 520.

POSLOVNI ODNOSI

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

- 520.3. P1. Ovaj odjeljak se poziva na 'značajnost' financijskog interesa i 'važnost' poslovnog odnosa. Kod utvrđivanja je li financijski interes značajan nekoj osobi, u obzir se može uzeti zbroj neto vrijednosti imovine osobe i članova njene najuže obitelji.
- 520.3. P2. Primjeri bliskih poslovnih odnosa koji proizlaze iz komercijalnog odnosa ili zajedničkog financijskog interesa uključuju:
- držanje financijskog interesa u zajedničkom pothvatu s klijentom ili s vlasnikom koji ima kontrolu, direktorom ili odgovornom osobom ili drugom osobom koja obavlja poslove višeg menadžmenta za tog klijenta;
  - ugovore o tome da se jedna ili više usluga ili proizvoda društva ili umreženog društva i jedna ili više usluga ili proizvoda klijenta plasiraju na tržište u paketu uz navođenje obje strane;
  - ugovori sukladno kojima bi društvo ili umreženo društvo prodavalo, preprodavalo, distribuiralo ili plasiralo proizvode ili usluge klijenta ili bi klijent prodavao, preprodavao, distribuirao ili plasirao proizvode ili usluge društva ili umreženog društva.
  - ugovori sukladno kojima društvo ili umreženo društvo zajedno s klijentom razvijaju proizvode ili rješenja koja jedna ili obje strane prodaju ili daju licence trećim stranama.

520.3. P3. Primjer koji može stvoriti blizak poslovni odnos, ovisno o činjenicama i okolnostima, je ugovor prema kojem društvo ili umreženo društvo isporučuje licence za proizvode ili rješenja klijentu ili takve licence prima od klijenta.

...

Kupnja dobara ili usluga

520.6. P1. Ako društvo, umreženo društvo, član revizijskog tima ili bilo koji član najuže obitelji te osobe kupi dobra i usluge, uključujući licencu za tehnologiju, od klijenta revizije to u pravilu ne stvara prijetnju neovisnosti ukoliko je transakcija obavljena u sklopu redovitog poslovanja i sukladno uobičajenim tržišnim uvjetima. Takve transakcije, međutim, mogle bi biti takve vrste ili veličine da stvaraju prijetnju temeljem osobnog interesa.

520.6. P2. U primjere mjera kojima bi se mogla ukloniti takva prijetnja temeljem osobnog interesa spadaju:

- uklanjanje transakcije ili smanjenje njene veličine;
- isključivanje pojedinca iz revizijskog tima.

Pružanje, prodaja, preprodaja ili isporuka licence za tehnologije

520.7. P1. Gdje društvo ili umreženo društvo pruža, prodaje, preprodaje ili isporučuje licencu za tehnologiju:

- (a) klijentu revizije; ili
- (b) subjektu koji pruža usluge korištenjem takve tehnologije klijentima revizije društva ili umreženog društva,

ovisno o činjenicama i okolnostima, primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 600.

...

ODJELJAK 600.

PRUŽANJE USLUGA BEZ IZRAŽAVANJA UVJERENJA KLIJENTU REVIZIJE

Uvod

600.1 Društva su dužna pridržavati se temeljnih načela, biti neovisna i primjenjivati konceptualni okvir iz odjeljka 120. kako bi utvrdila, procijenila i postupala s prijetnjama neovisnosti.

600.2. Društva i umrežena društva mogla bi pružati cijeli spektar usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima revizije, u skladu sa svojim sposobnostima i područjima stručnosti. Pružanje usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima revizije moglo bi stvoriti prijetnje pridržavanju temeljnih načela i prijetnje neovisnosti.

600.3. Ovaj odjeljak sadrži zahtjeve i materijale za primjenu koji su relevantni za primjenu konceptualnog okvira radi utvrđivanja, procjenjivanja i postupanja s prijetnjama neovisnosti kod pružanja usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima revizije. Pododjeljci u nastavku teksta sadrže posebne zahtjeve i materijale za primjenu koji su relevantni u slučaju kad društvo ili umreženo društvo pruža određene vrste usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima revizije i navode vrste prijetnji koje bi mogle posljedično tome nastati.

- 600.4. Neki pododjeljci uključuju zahtjeve koji izričito zabranjuju društvu ili umreženom društvu pružanje određenih usluga klijentu revizije jer nastale prijetnje ne mogu biti uklonjene i zaštitne mjere se ne mogu primijeniti radi smanjenja prijetnji na prihvatljivu razinu.
- 600.5. Nove poslovne prakse, evolucija financijskih tržišta i promjene u tehnologiji su neke okolnosti zbog kojih nije moguće izraditi potpuni popis usluga koje bi društva i umrežena društva mogla pružati klijentu revizije. Konceptualni okvir i opće odredbe u ovom odjeljku primjenjuju se kad društvo nudi klijentu pružanje usluga bez izražavanja uvjerenja za koje ne postoje konkretni zahtjevi i materijali za primjenu.
- 600.6. Zahtjevi i materijali za primjenu u ovom odjeljku primjenjuju se ako društvo ili umreženo društvo:
- (a) koristi tehnologiju za pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije; ili
  - (b) pruža, prodaje, preprodaje ili isporučuje licencu za tehnologiju što rezultira pružanjem usluge bez izražavanja uvjerenja od strane društva ili umreženog društva:
    - (i) klijentu revizije; ili
    - (ii) subjektu koji pruža usluge koristeći takvu tehnologiju klijentima revizije društvo ili umreženog društva.

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

...

Utvrđivanje i procjenjivanje prijetnji

Svi klijenti revizije

- 600.10. P1. Opis kategorija prijetnji koje bi mogle nastati kad društvo ili umreženo društvo pruža uslugu bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije naveden je u točki 120.6. P3.
- 600.10. P2. Čimbenici koji su relevantni za utvrđivanje različitih prijetnji koje bi mogle nastati zbog pružanja usluga bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije te za procjenu razine takvih prijetnji uključuju:
- vrstu, opseg, namjeravanu uporabu i svrhu usluge;
  - način na koji će usluga biti pružena što obuhvaća i osoblje koje će se uključiti i njegovu lokaciju;
  - ovisnost klijenta o usluzi, uključujući učestalost isporuke usluge;
  - zakonsko i regulativno okruženje u kojem se usluga pruža;
  - pitanje je li klijent subjekt od javnog interesa;
  - razinu stručnosti klijentovog menadžmenta i zaposlenika s obzirom na vrstu pružene usluge;
  - opseg do kojeg klijent određuje značajna pitanja prosudbe; (Vidjeti točke: Z400.20. do Z400.21.);
  - pitanje hoće li ishod pružanja usluge utjecati na računovodstvene evidencije ili pitanja obuhvaćena u financijskim izvještajima o kojima će društvo izraziti mišljenje i, ako hoće:

PROMJENE KODEKSA POVEZANE S TEHNOLOGIJOM (ČISTA VERZIJA)

- u kojoj mjeri će ishod usluge imati značajan učinak na financijske izvještaje;
- s kojim stupnjem subjektivnosti će biti utvrđeni primjereni iznosi ili način na koji će se postupati s pitanjima koja su obuhvaćena u financijskim izvještajima;
- vrstu i opseg utjecaja usluge, ako ga ima, na sustave koji daju informacije koje čine veći dio klijentovih;
  - računovodstvenih evidencija ili financijskih izvještaja o kojima će društvo izraziti mišljenje;
  - internih kontrola nad financijskim izvještavanjem;
- stupanj oslanjanja na ishod usluge koji će se primijeniti u sklopu revizije;
- naknadu koja se odnosi na pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja.

600.10. P3. Pododjeljci od 601. do 610. sadrže primjere dodatnih čimbenika koji su relevantni za utvrđivanje prijetnji neovisnosti koje su stvorene pružanjem određenih usluga bez izražavanja uvjerenja i procjenjivanje razine takvih prijetnji.

...

Prijetnje temeljem samoprovjere

600.14. P1. Kad društvo ili umreženo društvo pruža uslugu bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije, mogao bi postojati rizik da društvo revidira vlastiti ili rad umreženog društva, što bi dovelo do prijetnje temeljem samoprovjere. Prijetnja temeljem samoprovjere je prijetnja da društvo ili umreženo društvo neće na primjeren način ocijeniti rezultate prethodno donesene prosudbe ili aktivnost koju je pojedinac u društvu ili umreženom društvu obavljao kao dio usluge bez izražavanja uvjerenja a na koju će se revizorski tim osloniti pri formiranju prosudbe u okviru revizije.

Z600.15. Prije pružanja usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije, društvo ili umreženo društvo mora utvrditi može li pružanje te usluge stvoriti prijetnju temeljem samoprovjere procjenjivanjem pitanja postoji li rizik da:

- (a) će rezultati usluge biti dio ili će utjecati na računovodstvenu evidenciju, interne kontrole nad financijskim izvještavanjem ili financijske izvještaje o kojima će društvo izraziti mišljenje; i
- (b) će tijekom revizije financijskih izvještaja o kojima će društvo izraziti mišljenje, revizorski tim ocijeniti ili se osloniti na bilo koju prosudbu ili aktivnost koju je društvo ili umreženo društvo obavilo prilikom pružanja usluge.

Revizija klijenata koji su subjekti od javnog interesa

600.16. P1. Kad je klijent revizije subjekt od javnog interesa, dionici imaju povećana očekivanja u pogledu neovisnosti društva. Ta povećana očekivanja relevantna su za razuman i informiran test treće strane koji se koristi za ocjenjivanje prijetnje temeljem samoprovjere stvorene pružanjem usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije koji je subjekt od javnog interesa.

600.15. P2. Ako pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije koji je subjekt od javnog interesa stvara prijetnju temeljem samoprovjere, ta se prijetnja ne može ukloniti, a zaštitne mjere ne mogu se primijeniti kako bi se ta prijetnja smanjila na prihvatljivu razinu.

Prijetnje temeljem samoprovjere

Z600.17. Društvo ili umreženo društvo ne smije pružati uslugu bez izražavanja uvjerenja klijentu revizije koji je subjekt od javnog interesa ako bi pružanje te usluge moglo stvoriti prijetnju temeljem samoprovjere u vezi s revizijom financijskih izvještaja o kojima će društvo izraziti mišljenje. (Vidjeti točke: 600.14. P1 i Z600.15.).

PODODJELJAK 601. – RAČUNOVODSTVENE I KNJIGOVODSTVENE USLUGE

Uvod

601.1. Povrh posebnih zahtjeva i materijala za primjenu iz ovog odjeljka, zahtjevi i materijali za primjenu iz točaka od 600.1. do 600.27. P1 su relevantni za primjenu konceptualnog okvira kod pružanja računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga klijentu revizije.

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Klijenti revizije koji nisu subjekti od javnog interesa

R601.5. Društvo ili umreženo društvo ne smije pružati klijentu revizije koji nije subjekt od javnog interesa računovodstvene i knjigovodstvene usluge, uključujući pripremu financijskih izvještaja o kojima će društvo izraziti mišljenje ili financijske informacije koje su temelj takvih financijskih izvještaja, osim ako:

- (a) su usluge rutinske ili mehaničke prirode; i
- (b) društvo razrješava sve prijetnje koje nisu na prihvatljivoj razini.

601.5. P1. Računovodstvene i knjigovodstvene usluge koje su rutinske ili mehaničke:

- (a) uključuju informacije, podatke ili materijale u vezi s kojima je klijent donio bilo kakve prosudbe ili odluke koje bi mogle biti potrebne; i
- (b) zahtijevaju malo ili nimalo profesionalne prosudbe.

601.5. P2. Računovodstvene i knjigovodstvene usluge mogu biti ručne ili automatizirane. Pri određivanju je li automatizirana usluga rutinska ili mehanička, čimbenici koje treba uzeti u obzir uključuju aktivnosti koje tehnologija obavlja i output tehnologije te pruža li tehnologija automatiziranu uslugu koja se temelji na ili zahtijeva stručnost ili prosudbu društva ili umreženog društva.

601.5. P3. Primjeri usluga, bilo ručnih ili automatiziranih, koje bi se mogle smatrati rutinskim ili mehaničkim uključuju:

- priprema obračuna plaća ili izvješća o plaćama na temelju podataka dobivenih od klijenta koje će odobriti i platiti klijent;
- knjiženje ponavljajućih transakcija za koje se iznosi lako određuju iz izvornih

dokumenata ili podataka, kao što je račun za komunalne usluge ako je klijent utvrdio ili odobrio primjereno kontiranje;

- obračun amortizacije za dugotrajnu imovinu kad klijent odredi računovodstvenu politiku i procjene korisnog vijeka trajanja i ostatka vrijednosti;
- knjiženje transakcija koje je klijent kontirao u glavnu knjigu;
- knjiženje stavki koje je odobrio klijent u bruto bilancu;
- priprema financijskih izvještaja na temelju informacija u bruto bilanci koju je odobrio klijent i priprema povezanih bilješki na temelju evidencija koje je odobrio klijent.

Društvo ili umreženo društvo mogu pružati takve usluge klijentima revizije koji nisu subjekti od javnog interesa pod uvjetom da društvo ili umreženo društvo ispunjavaju zahtjeve iz točke Z400.21. kako bi se osiguralo da društvo ne preuzme odgovornost menadžmenta u vezi s uslugom i sa zahtjevom iz točke Z601.5 (b).

601.5. P4. Primjeri mjera koje bi mogle biti zaštitne mjere za rješavanje prijetnje samo-provjere nastale pri pružanju računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga rutinske ili mehaničke prirode klijentu revizije koji nije subjekt od javnog interesa uključuju:

- korištenje profesionalaca koji nisu članovi revizorskog tima za obavljanje usluge;
- uključivanje primjerenog pregledavatelja koji nije bio uključen u pružanje usluge radi pregleda obavljenog revizijskog rada ili usluge.

...

PODODJELJAK 606. – USLUGE U VEZI SA SUSTAVIMA INFORMATIČKE TEHNOLOGIJE

Uvod

606.1. Povrh posebnih zahtjeva i materijala za primjenu iz ovog pododjeljka i zahtjevi i materijali za primjenu iz točaka od 600.1. do 600.28 P1. relevantni su za primjenu konceptualnog okvira kod pružanja usluga vezanih za sustave informacijske tehnologije (IT) klijentu revizije.

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opis usluge

606.2. P1. Usluge IT sustava obuhvaćaju širok raspon usluga, uključujući:

- oblikovanje ili razvoj hardverskih ili softverskih IT sustava;
- implementaciju IT sustava, uključujući instalaciju, konfiguraciju, sučelje ili prilagodbu;
- upravljanje, održavanje, monitoring, ažuriranje ili nadogradnja IT sustava;
- prikupljanje ili pohranjivanje podataka ili upravljanje (izravno ili neizravno) hostingom podataka.

606.2. P2. IT sustavi mogu:

- (a) objedinjavati izvorne podatke;
- (b) činiti dio unutarnje kontrole nad financijskim izvještavanjem; ili
- (c) generirati informacije koji utječu na računovodstvene evidencije ili financijske izvještaje, uključujući povezana objavljivanja.

IT sustavi, međutim, mogli bi uključivati i pitanja koja se ne odnose na računovodstvene evidencije ili interne kontrole nad financijskim izvještavanjem ili financijske izvještaje.

Rizik preuzimanja odgovornosti menadžmenta pri pružanju usluga povezanih s IT sustavima

Z606.3. Točka Z400.20 zabranjuje društvu ili umreženom društvu preuzimanje odgovornosti menadžmenta. Ako pruža usluge u vezi s IT sustavima klijentu revizije, društvo ili umreženo društvo mora biti uvjeren da:

- (a) klijent preuzima odgovornost za uspostavu i monitoring sustava internih kontrola;
- (b) klijent, putem kompetentnog pojedinca (ili pojedinaca), najbolje iz višeg menadžmenta, donosi sve odluke menadžmenta iz domene odgovornosti menadžmenta s obzirom na oblikovanje, razvoj, implementaciju, funkcioniranje, održavanje, monitoring, ažuriranje ili nadogradnju informatičkih sustava;
- (c) klijent ocjenjuje je li rezultat oblikovanja, razvoja, implementacije, funkcioniranja, održavanja, monitoringa, ažuriranja ili nadogradnje IT sustava adekvatni; i
- (d) klijent odgovara za rad IT sustava (hardvera ili softvera) i za podatke koje sustav generira.

606.3. P1. Primjeri usluga povezanih s IT sustavom koje rezultiraju preuzimanjem menadžmentove odgovornosti uključuju slučajeve kad društvo ili umreženo društvo:

- Pohranjuje podatke ili upravlja (izravno ili neizravno) hostingom podataka u ime klijenta revizije. Takve usluge uključuju:
  - djelovanje kao jedini pristupni put financijskom ili nefinancijskom informacijskom sustavu klijenta revizije;
  - čuvanje ili pohranjivanje podataka ili evidencija klijenta revizije tako da su podaci ili evidencije klijenta revizije bez tog dijela nepotpuni;
  - pružanje usluga elektroničke sigurnosti ili sigurnosnog kopiranja, kao što je osiguranje kontinuiteta poslovanja ili oporavka od katastrofe, za podatke ili evidencije klijenta revizije.
- Upravlja, održava ili obavlja monitoring IT sustava, mreže ili web stranice klijenta revizije.

606.3. P2. Prikupljanje, primanje, prijenos i zadržavanje podataka koje je klijent revizije dostavio tijekom revizije ili kako bi se omogućilo pružanje dopuštene usluge tom klijentu ne rezultira preuzimanjem menadžmentove odgovornosti.

Potencijalne prijetnje koje proizlaze iz pružanja usluga vezanih uz IT sustav

Svi klijenti revizije

606.4. P1. Pružanje usluga povezanih s IT sustavom klijentu revizije moglo bi stvoriti prijetnju temeljem samoprovjere ako postoji rizik da će rezultati usluga utjecati na reviziju financijskih izvještaja o kojima će društvo izraziti mišljenje.

606.4. P2. Čimbenici koji su relevantni za utvrđivanje prijetnje temeljem samoprovjere nastale uslijed pružanja usluga u vezi s informatičkim sustavima klijentu revizije i za procjenjivanje razine takve prijetnje uključuju:

- vrstu usluge;
- vrste klijentovih IT sustava i mjeru do koje IT sustavi utječu ili su u interakciji s računovodstvenim evidencijama ili financijskim izvještajima klijenta;
- stupanj oslanjanja na određene IT sustave koji će se primijeniti u okviru revizije.

Kad je utvrđena prijetnja temeljem samoprovjere za klijenta revizije koji je subjekt od javnog interesa, primjenjuje se točka Z606.6.

606.4. P3. Primjeri usluga povezanih s IT sustavom koje stvaraju prijetnju temeljem samoprovjere kad su dio ili utječu na računovodstvenu evidenciju klijenta revizije ili sustav internih kontrola nad financijskim izvještavanjem uključuju:

- oblikovanje, razvoj, implementaciju, upravljanje, održavanje, monitoring, ažuriranje ili nadogradnja IT sustava, uključujući one povezane s kibernetičkom sigurnošću;
- podrška IT sustavima klijenta revizije, uključujući mrežne i softverske aplikacije;
- implementacija softvera za računovodstvo ili izvješćivanje financijskih informacija, bez obzira na to je li ga razvilo društvo ili umreženo društvo.

Klijenti revizije koji nisu subjekti od javnog interesa

606.5. P1. Primjer mjere koja bi mogla poslužiti kao zaštitna mjera za razrješavanje prijetnje stvorene pružanjem usluga povezanih s IT sustavima klijentu revizije koji nije subjekt od javnog interesa je korištenje profesionalnih osoba koja nisu članovi revizijskog tima radi obavljanja usluge.

Klijenti revizije koji su subjekti od javnog interesa

Z606.6. Društvo ili umreženo društvo ne smije pružati usluge u vezi s IT sustavima klijentu revizije koji je subjekt od javnog interesa ako bi pružanje takvih usluga moglo stvoriti prijetnju temeljem samoprovjere (Vidjeti točke: Z600.15 i Z600.17).

...

DIO 4B – NEOVISNOST ZA ANGAŽMANE S IZRAŽAVANJEM UVJERENJA KOJI NISU ANGAŽMANI REVIZIJE I UVIDA

ODJELJAK 900.

PRIMJENA KONCEPTUALNOG OKVIRA NA NEOVISNOST ZA ANGAŽMANE S IZRAŽAVANJEM UVJERENJA KOJI NISU ANGAŽMANI REVIZIJE I UVIDA

Uvod

Opće odredbe

900.1. Ovaj dio primjenjuje se na angažmane s izražavanjem uvjerenja koji nisu angažmani revizije i angažmani uvida. Primjeri takvih angažmana su:

- izražavanje uvjerenja o ključnim pokazateljima uspješnosti subjekta;
- izražavanje uvjerenja o subjektovom pridržavanju zakona i regulative;
- izražavanje uvjerenja o uspješnosti javnih tijela temeljem kriterija uspješnosti kao što je dobivena vrijednost za uloženi novac;
- izražavanje uvjerenja o učinkovitosti sustava internih kontrola subjekta;
- izražavanje uvjerenja o nefinancijskim informacijama subjekta, na primjer objave o okolišu, socijalnim i upravljačkim objavljivanjima, uključujući izvještaje o stakleničkim plinovima;
- revizija određenih elemenata, konta ili stavki financijskog izvještaja.

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

...

Zabrana preuzimanja odgovornosti menadžmenta

Z900.13. Društvo ne smije preuzeti odgovornost menadžmenta povezanu s odnosnim predmetnim pitanjem i, u angažmanu potvrđivanja, informacijama o predmetu angažmana s izražavanjem uvjerenja koji pruža društvo. Ako društvo preuzme odgovornost menadžmenta kao dio bilo koje druge usluge koja se pruža klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja, društvo mora osigurati da odgovornost nije povezana s odnosnim predmetnim pitanjem i, u angažmanu potvrđivanja, informacijama o predmetnom pitanju angažmana za izražavanje uvjerenja koji pruža društvo.

900.13. P1. Odgovornosti menadžmenta uključuju kontrolu, vođenje i usmjeravanje subjekta, uključujući donošenje odluka o stjecanju, korištenju i kontroli ljudskih, financijskih, tehnoloških, fizičkih i nematerijalnih resursa.

900.13. P2. Kad društvo preuzme odgovornost menadžmenta povezanu s odnosnim predmetnim pitanjem i, u angažmanu potvrđivanja, s informacijama o predmetnom pitanju iz angažmana za izražavanje uvjerenja, stvaraju se prijetnje temeljem samoprovjere, osobnog interesa i uslijed zbliznosti. Preuzimanje odgovornosti menadžmenta moglo bi stvoriti prijetnju zagovaranja jer društvo postaje previše usklađeno sa stajalištima i interesima menadžmenta.

900.13. P3. Utvrđivanje pripada li neka aktivnost u područje odgovornosti menadžmenta ovisi o okolnostima i zahtijeva primjenu profesionalne prosudbe. Primjeri aktivnosti za koje bi se

smatralo da spadaju u područje odgovornosti menadžmenta uključuju:

- određivanje politika i strateškog smjera,
- zapošljavanje ili otpuštanje zaposlenika,
- usmjeravanje i preuzimanje odgovornosti za postupke zaposlenika u vezi s radom zaposlenika za subjekt,
- odobravanje transakcija,
- kontrola ili upravljanje bankovnim računima ili ulaganjima,
- odlučivanje o tome koje preporuke društva ili trećih strana treba implementirati,
- izvješćivanje onih koji su zaduženi za upravljanje u ime menadžmenta,
- preuzimanje odgovornosti za oblikovanje, implementaciju, monitoring i održavanje internih kontrola.

900.13. P4. Primjeri usluga povezanih s IT sustavom koje rezultiraju preuzimanjem odgovornosti menadžmenta u vezi s osnovnim predmetnim pitanjem i, u angažmanu atestiranja, informacije o predmetnom pitanju kod angažmana za izražavanje uvjerenja, uključuju slučajeve kad društvo:

- pohranjuje podatke ili upravlja (izravno ili neizravno) hostingom podataka koji se odnose na osnovno predmetno pitanje ili informacije o predmetnom pitanju. Takve usluge uključuju:
  - osiguravanje jedinog pristupnog puta podacima ili evidencijama koji se odnose na osnovno predmetno pitanje ili informacije o predmetnom pitanju;
  - čuvanje ili pohranjivanje podataka ili evidencija povezanih s osnovnim predmetnim pitanjem ili informacijama o predmetnom pitanju tako da su podaci ili evidencije klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja bez tog dijela nepotpuni;
  - pružanje usluga elektroničke sigurnosti ili sigurnosnog kopiranja, kao što su usluge vezane uz kontinuitet poslovanja ili funkciju oporavka nakon katastrofe, za podatke ili evidencije klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja koje se odnose na osnovno predmetno pitanje ili informacije o predmetnom pitanju;
- upravlja, održava ili obavlja monitoring IT sustava, mreže ili web stranicu klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja koji se odnose na osnovno predmetno pitanje ili informacije o predmetnom pitanju.

900.13. P5. Prikupljanje, primanje, prijenos i zadržavanje podataka koje dostavi klijent usluge s izražavanjem uvjerenja tijekom angažmana s izražavanjem uvjerenja ili kako bi se omogućilo pružanje dopuštene usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja ne rezultira preuzimanjem odgovornosti menadžmenta.

900.13. P6. Podložno usklađenosti s točkom Z900.14., pružanje savjeta i preporuka za pomoć menadžmentu klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja u izvršavanju njegovih odgovornosti nije preuzimanje odgovornosti menadžmenta.

Z900.14. Pri obavljanju profesionalne aktivnosti za klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja a koja aktivnost je povezana s odnosnim predmetnim pitanjem i, u angažmanu potvrđivanja, s informacijama o predmetnom pitanju iz angažmana za izražavanje uvjerenja, društvo mora biti uvjerenjeno da menadžment klijenta donosi sve povezane prosudbe i odluke koje su vlastita odgovornost menadžmenta. To uključuje osiguravanje od strane društva da menadžment klijenta:

- (a) odredi fizičku osobu koja posjeduje prikladnu vještinu, znanje i iskustvo da u svakom trenutku bude odgovorna za odluke klijenta i da nadzire aktivnosti. Takva fizička osoba, po mogućnosti iz višeg posloводства, razumjela bi:
- (i) ciljeve, vrstu i rezultate aktivnosti; i
  - (ii) s time povezane odgovornosti klijenta i društva.
- Međutim, fizička osoba nije dužna posjedovati stručnost za obavljanje ili ponovno obavljanje aktivnosti.
- (b) nadzire aktivnosti i ocjenjuje adekvatnost rezultata aktivnosti koja se obavlja za potrebe klijenta; i
- (c) prihvaća odgovornost za radnje, ako postoje, koje treba poduzeti, a koje proizlaze iz rezultata aktivnosti.

900.14. P1. Kad se tehnologija koristi u obavljanju profesionalne djelatnosti za klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja, zahtjevi iz točaka R900.13 i R900.14 primjenjuju se bez obzira na vrstu ili opseg takve uporabe tehnologije.

...

ODJELJAK 920.

POSLOVNI ODNOSI

...

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

- 920.3. P1. Ovaj odjeljak se poziva na 'značajnost' financijskog interesa i 'važnost' poslovnog odnosa. Kod utvrđivanja je li financijski interes značajan nekoj osobi, u obzir se može uzeti zbroj neto vrijednosti imovine osobe i članova njene najuže obitelji.
- 920.3. P2. Primjeri bliskih poslovnih odnosa koji su proizašli iz komercijalnog odnosa ili zajedničkog financijskog interesa uključuju:
- držanje financijskog interesa u zajedničkom pothvatu s klijentom usluge s izražavanjem uvjerenja ili s vlasnikom koji ima kontrolu, direktorom ili odgovornom osobom ili drugom osobom koja obavlja poslove višeg menadžmenta za tog klijenta;
  - dogovore da se jedna ili više usluga ili proizvoda društva i jedna ili više usluga ili proizvoda klijenta plasiraju na tržište u paketu uz navođenje obiju strana;
  - dogovore sukladno kojima društvo prodaje, preprodaje, distribuira ili plasira proizvode ili usluge klijenta ili sukladno kojima klijent prodaje, preprodaje, distribuira ili plasira proizvode ili usluge društva.
  - dogovore sukladno kojima društvo zajedno s klijentom razvija proizvode ili rješenja koja jedna ili obje strane prodaju ili isporučuju licencu trećim stranama.

920.3. P3. Primjer koji bi mogao stvoriti blizak poslovni odnos, ovisno o činjenicama i okolnostima, je ugovor prema kojem društvo isporučuje licencu za proizvode ili rješenja klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja ili prima takvu isporuku od njega.

...

Kupnja dobara ili usluga

920.5. P1. Ako društvo, član tima za uslugu s izražavanjem uvjerenja ili bilo koji član najuže obitelji te osobe kupuje dobra i usluge, uključujući licence za tehnologiju, od klijenta usluge s izražavanjem uvjerenja to u pravilu ne stvara prijetnju neovisnosti ako je transakcija obavljena u sklopu redovitog poslovanja i pod uobičajenim tržišnim uvjetima. Takve transakcije, međutim, mogle bi biti takve vrste ili veličine da stvaraju prijetnju temeljem osobnog interesa.

920.5. P2. Primjeri mjera kojima bi se mogla ukloniti takva prijetnja temeljem osobnog interesa uključuju:

- eliminiranje transakcije ili smanjenje njene veličine;
- isključivanje osobe iz tima za uslugu s izražavanjem uvjerenja.

Pružanje, prodaja, preprodaja ili licenciranje tehnologije

920.6. P1. Ako društvo pruža, prodaje, preprodaje ili licencira tehnologiju:

- (a) klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja; ili
- (b) subjektu koji pruža usluge korištenjem takve tehnologije klijentima usluge s izražavanjem uvjerenja koji su klijenti društva,

ovisno o činjenicama i okolnostima, primjenjuju se zahtjevi i materijali za primjenu iz odjeljka 950.

...

ODJELJAK 950.

PRUŽANJE USLUGA BEZ IZRAŽAVANJA UVJERENJA KLIJENTIMA USLUGA S IZRAŽAVANJEM UVJERENJA

...

Uvod

950.1. Društva su dužna pridržavati se temeljnih načela, biti neovisna i primjenjivati konceptualni okvir iz odjeljka 120. kako bi utvrdila, procijenila i postupala s prijetnjama neovisnosti.

950.2. Društva bi mogla pružati cijeli spektar usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima usluga s izražavanjem uvjerenja u skladu sa svojim sposobnostima i područjima stručnosti. Pružanje određenih usluga bez izražavanja uvjerenja klijentima usluga s izražavanjem uvjerenja moglo bi stvoriti prijetnje pridržavanju temeljnih načela i prijetnje neovisnosti.

950.3. Ovaj dio sadrži zahtjeve i materijale za primjenu koji su relevantni za primjenu konceptualnog okvira za utvrđivanje, procjenjivanje i postupanje s prijetnjama neovisnosti kad se pružaju usluge bez izražavanja uvjerenja klijentima usluga s izražavanjem uvjerenja.

- 950.4. Nove poslovne prakse, evolucija financijskih tržišta i promjene u tehnologiji su samo neka od događanja zbog kojih nije moguće izraditi potpun popis usluga bez izražavanja uvjerenja koje je moguće pružiti klijentu usluga s izražavanjem uvjerenja. Konceptualni okvir i opće odredbe u ovom odjeljku primjenjuju se kad društvo nudi klijentu pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja za koju ne postoje specifični zahtjevi i materijali za primjenu.
- 950.5 Zahtjevi i materijali za primjenu u ovom odjeljku primjenjuju se ako društvo:
- (a) koristi tehnologiju za pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja; ili
  - (b) pruža, prodaje, preprodaje ili licencira tehnologiju koja rezultira pružanjem usluge bez izražavanja uvjerenja od strane društva:
    - (i) klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja; ili
    - (ii) subjektu koji pruža usluge korištenjem takve tehnologije klijentima usluge s izražavanjem uvjerenja koji su klijenti društva.

Zahtjevi i materijali za primjenu

Opće odredbe

...

Utvrđivanje i ocjenjivanje prijetnji

- 950.8. P1. Opis kategorija prijetnji koje bi mogle nastati kad društvu klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja pruža uslugu bez izražavanja uvjerenja naveden je u točki 120.6. P3.
- 950.7. P2. Čimbenici koji su relevantni za utvrđivanje i procjenjivanje različitih prijetnji koje bi mogle biti stvorene kao rezultat pružanja usluga bez izražavanja uvjerenja klijentu usluga s izražavanjem uvjerenja uključuju:
- vrstu, opseg, namjeravano korištenje i svrhu usluge;
  - način na koji će se usluga pružati, kao što je osoblje koje će biti uključeno i njegova lokacija;
  - ovisnost klijenta o usluzi, uključujući koliko će često takva usluga biti pružana;
  - pravno i regulativno okruženje u kojem se usluga pruža;
  - pitanje je li klijent subjekt od javnog interesa;
  - razina stručnosti menadžmenta i zaposlenika klijenta s obzirom na vrstu pružene usluge;
  - pitanje hoće li ishod usluge utjecati na odnosno predmetno pitanje i, u angažmanu potvrđivanja, pitanja koja se odražavaju u informacijama o predmetnom pitanju angažmana s izražavanjem uvjerenja i, ako hoće:
    - u kojoj će mjeri ishod usluge imati značajan učinak na odnosno predmetno pitanje i, u angažmanu potvrđivanja, na informacije o predmetu angažmana s izražavanjem uvjerenja,
    - u kojoj mjeri klijent usluge s izražavanjem uvjerenja određuje značajne prosudbe (vidjeti točke: od Z900.13. do Z900.14.).
  - stupanj oslanjanja na ishod te usluge u okviru angažmana s izražavanjem uvjerenja;
  - naknadu koja se odnosi na pružanje usluge bez izražavanja uvjerenja.

...

Prijetnje temeljem samoprovjere

950.11. P1. Prijetnja temeljem samoprovjere mogla bi nastati ako, kod angažmana potvrđivanja, društvo uključeno u izradu informacija o predmetnom pitanju koje kasnije postanu informacije o predmetnom pitanju angažmana s izražavanjem uvjerenja. Primjeri usluga bez izražavanja uvjerenja koje bi mogle stvoriti takvu prijetnju temeljem samoprovjere ako se pružaju u odnosu na informacije o predmetnom pitanju angažmana s izražavanjem uvjerenja uključuju:

- (a) izradu i pripremanje prospektivnih informacija i naknadno izdavanje izvješća s izražavanjem uvjerenja u vezi s njima;
- (b) obavljanje procjene vrijednosti koja se odnosi na informacije ili čini dio informacija o predmetnom pitanju angažmana s izražavanjem uvjerenja.
- (c) oblikovanje, razvoj, implementaciju, upravljanje, održavanje, monitoring, ažuriranje ili nadogradnju IT sustava ili IT kontrola te nastavno na to poduzimanje angažmana s izražavanjem uvjerenja ili izvješća pripremljenog o IT sustavima ili IT kontrolama.
- (d) oblikovanje, razvoj, implementaciju, upravljanje, održavanje, monitoring, ažuriranje ili nadogradnju IT sustava i naknadno izdavanje izvješća s izražavanjem uvjerenja o informacijama o predmetnom pitanju kao što su elementi nefinancijskih informacija, koje se pripremaju na temelju informacija koje generiraju takvi IT sustavi.

Klijenti usluge s izražavanje uvjerenja koji su subjekti od javnog interesa

950.12. P1. Očekivanja o neovisnosti društva pojačana su kad društvo za subjekt od javnog interesa obavlja angažman usluge s izražavanjem uvjerenja, a rezultati tog angažmana bit će:

- (a) javno dostupni, uključujući dioničarima i drugima dionicima; ili
- (b) dani subjektu ili organizaciji osnovanoj zakonom ili regulativom za nadzor poslovanja poslovnog sektora ili aktivnosti.

Razmatranje tih očekivanja dio je razumnog i informiranog testa treće strane koji se primjenjuje pri utvrđivanju hoće li se pružiti usluga bez izražavanja uvjerenja klijentu usluge s izražavanjem uvjerenja.

950.12. P2. Ako postoji prijetnja temeljem samoprovjere u vezi s angažmanom poduzetim u okolnostima opisanim u točki 950.12. P1. (b), društvo se potiče objaviti postojanje prijetnje samoprovjere i korake poduzete radi njezinog razrješenja, strani koja angažira društvo ili onima koji su zaduženi za upravljanje klijentom usluge s izražavanjem uvjerenja te subjektu ili organizaciji osnovanoj zakonom ili regulativom radi nadzora poslovanja poslovnog sektora ili aktivnosti kojoj će se dati rezultati angažmana.

...

POJMOVNIK, UKLJUČUJUĆI POPISE KRATICA

...

Povjerljive informacije Sve informacije, podaci ili drugi materijali u bilo kojem obliku ili mediju (uključujući pisani, elektronički, vizualni ili usmeni) koji nisu javno dostupni.

... ..

Temeljna načela *Ovaj je pojam opisan u točki 110.1. P1. Svako od temeljnih načela opisan je u sljedećim stavcima:*

Integritet Z111.1

Objektivnost Z112.1

Profesionalna kompetentnost i dužna pažnja Z113.1

Povjerljivost Z114.1 do Z114.3

Profesionalno ponašanje Z115.1

... ..

Test razumne i informirane treće strane *Test razumne i informirane treće strane je razmatranje profesionalnog računovođe o tome hoće li do istih zaključaka vjerojatno doći i druga strana. Takvo razmatranje provodi se iz perspektive razumne i informirane treće strane, koja odvaguje sve relevantne činjenice i okolnosti za koje računovođa zna ili bi se moglo razumno očekivati da će ih znati u trenutku donošenja zaključaka. Razumna i informirana treća strana ne mora biti računovođa, ali bi trebala posjedovati relevantno znanje i iskustvo za razumijevanje i procjenu prikladnosti zaključaka računovođe na nepristran način.*

Ti su pojmovi opisani u stavku 120.5 A9.

DATUM STUPANJA NA SNAGU

- Promjene dijelova od 1 do 3 stupit će na snagu od 15. prosinca 2024.
- Promjene dijela 4A stupit će na snagu za revizije i uvide u financijske izvještaje za razdoblja koja počinju 15. prosinca 2024. ili nakon tog datuma.
- Usklađujuće i posljedične izmjene dijela 4B u vezi s angažmanima izražavanja uvjerenja u vezi s osnovnim predmetnim pitanjima koji pokrivaju vremenska razdoblja stupit će na snagu za razdoblja koja počinju 15. prosinca 2024. ili nakon tog datuma; inače, ove izmjene stupaju na snagu od 15. prosinca 2024.

Ranije usvajanje biti će dozvoljeno.

Međunarodni kodeks etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde neovisnosti), nacрте za raspravu, konzultacijske dokumente i druge publikacije IESBA, objavljuje i autorska prava ima IFAC.

IESBA, IFEA i IFAC ne prihvaćaju odgovornost za gubitak prouzročen bilo kojoj osobi koja postupa ili se suzdržava od djelovanja oslanjajući se na materijal iz ove publikacije, bez obzira na to je li takav gubitak uzrokovan nepažnjom ili na neki drugi način.

'International Ethics Standards Board for Accountants', "non-compliance with laws and regulations", "International Federation of Accountants", 'IESBA', 'IFAC' i logotip IESBA zaštitni su znakovi IFAC-a ili su registrirani zaštitni znakovi i uslužni znakovi IFAC-a u SAD-u i drugim zemljama. 'Međunarodna zaklada za etiku i reviziju' i 'IFEA' zaštitni su znakovi IFEA-e ili registrirani zaštitni znakovi i uslužni znakovi IFEA-e u SAD-u i drugim zemljama.

Autorska prava © travanj 2023. ima Međunarodna federacija računovođa (IFAC). Sva prava pridržana. Za reprodukciju, pohranu ili prijenos ili za sličnu uporabu ovog dokumenta potrebno je pisano dopuštenje IFAC-a, osim ako se dokument koristi samo za pojedinačnu, nekomercijalnu uporabu. Kontaktirati permissions@ifac.org.

Ova Konačna objava: *Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom*, koja je izdana od International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA), a objavljena od International Federation of Accountants (IFAC) u travnju 2024. na engleskom jeziku, Hrvatska revizorska komora je u ožujku 2025. prevela na hrvatski jezik i objavljuje uz dopuštenje IFAC-a. Postupak prevođenja Konačne objave: *Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom*, razmotrio je IFAC i prijevod je obavljen u skladu s dokumentom Izjava o politici – Politika prevođenja publikacija International Federation of Accountants. Odobreni tekst Konačne objave: *Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom* je ona verzija koju je IFAC objavio na engleskom jeziku. IFAC ne preuzima nikakvu odgovornost za ispravnost i potpunost prijevoda niti za postupanje koje bi moglo proizaći iz njega.

Tekst na engleskom jeziku Konačna objava: *Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom* © 2023. IFAC. Sva prava pridržana.

Tekst na hrvatskom jeziku Konačna objava: *Promjene Kodeksa povezane s tehnologijom* © 2025. IFAC. Sva prava pridržana.

Izvorni naslov: Final Pronouncement: *Technology-related Revisions to the Code, April 2023*

Kontaktirati Permissions@ifac.org za dozvolu za umnažanje, pohranjivanje, prosljeđivanje ili za slične uporabe ovog dokumenta.

Objavio:

**International
Ethics Standards
Board for Accountants®**

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 **F** +1 (212) 286-9570
www.ethicsboard.org